

Iz društvenega življenja

ZLATI ZNAK PRIZNANJA ZVEZI DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE

Predsednik republiškega odbora Rdečega križa Slovenije tovariš Ivo Majdič je Zvezi društev medicinskih sester Slovenije izročil najvišje odlikovanje, ki ga Jugoslovanski Rdeči križ podeljuje za sodelovanje v njegovih organizacijah. Odlikovanje je izročil predsednici Zveze medicinskih sester Slovenije tov. Mariji Miloradović z naslednjo utemeljitvijo:

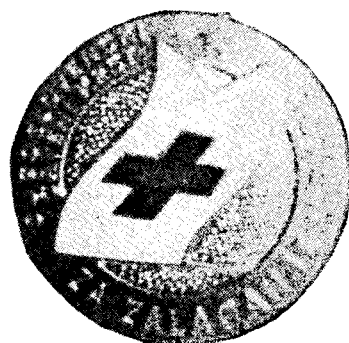
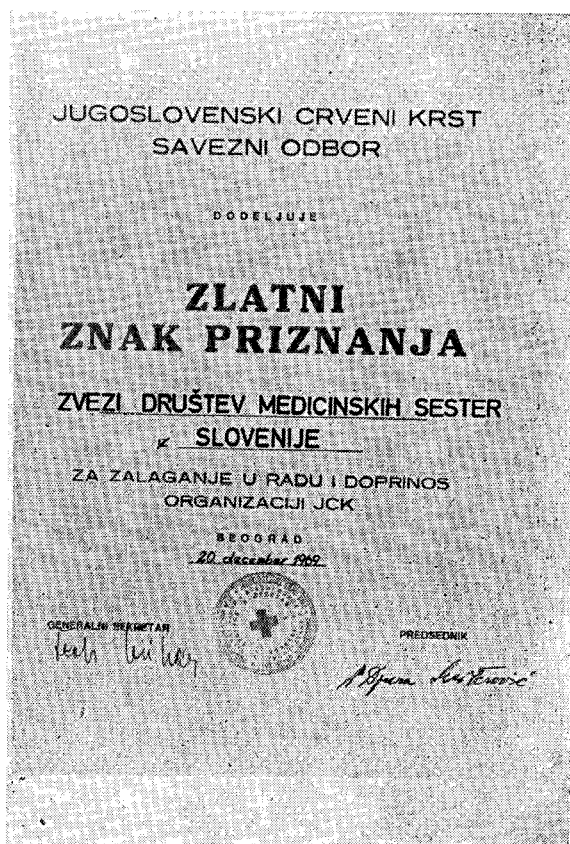
»Jugoslovanski Rdeči križ podeljuje svoje najvišje priznanje — **zlato znak odlikovanja JRK** — Zvezi društev medicinskih sester Slovenije kot izraz priznanja neštetim medicinskim sestram, ki aktivno delujejo v organizaciji Rdečega križa Slovenije in zlasti s svojim strokovnim znanjem prispevajo k napredku organizacije Rdečega križa.

Ta znak priznanja izročam Zvezi društev medicinskih sester z iskreno zahvalo za delež, ki so ga medicinske sestre dale s svojim delom v RK, in s

prošnjo, da se Zveza društev medicinskih sester v bodoče še bolj prizadeva pri motiviranju svojih članic za delo v Rdečem križu.

V zahvali za visoko odlikovanje je predsednica Zveze DMSS tov. Miloradović poudarila, da ga sprejema v imenu vseh medicinskih sester Slovenije; hkrati pa obljublja, da bodo medicinske sestre pri Rdečem križu tudi v bodoče z vso prizadevnostjo izpolnjevale svoje naloge, kjerkoli bo potrebno njihovo sodelovanje.

Medicinska sestra mora biti zvesta pravilom osebne etike, da tako varuje ugled poklica

(Mednarodni kodeks etike medicinskih sester)

POSVETOVANJE O PROBLEMIH STARANJA IN STAROSTNEGA VARSTVA

Zveza društev socialnih delavcev Slovenije je skicala posvetovanje o problemih staranja in starostnega varstva dne 17. in 18. decembra 1969 v Rogasški Slatini.

Na posvetovanje je bila poleg drugih povabljena tudi Zveza DMS Slovenije. Udeležila se ga je kot delegatka med. sestra tov. Sonja Čuček. Posvetovanje je bilo organizirano glede na ugotovitev plenuma »Jugoslovanskega odbora za socialno delo«, da so problemi staranja in starostnega varstva v Jugoslaviji vedno bolj pereči.

Namen posvetovanja je bil, da se izmenjajo izkušnje in obdelajo neka- tera še nerešena vprašanja, obenem pa naj bi skupne ugotovitve in sklepi koristili nadaljnjemu delu za starostno varstvo.

Na plenarni seji so številni referati osvetljevali problem staranja in sta- rostnega varstva, kakršen je danes pri nas.

Povzemam nekaj misli iz teh referatov:

V uvodnem referatu je tov. Nada Majcen, namestnica republiškega sekre- tarja za zdravstvo in socialno varstvo, na kratko podala statistični pregled o staranju prebivalstva drugod in v naši državi. Pri nas v Jugoslaviji je pojav staranja po posameznih republikah različen. Večje število starostnikov zah- teva od družbe, da čimprej začne z organiziranim in načrtnim delom za reše- vanje vprašanja glede starostnikov.

Naša družba ni bila pripravljena na nagli porast starostne dobe občanov in reševanje problemov, ki so s tem nastali. Predvsem še ni dovolj razvito stanovanjsko vprašanje starostnikov — gradnja stanovanj za upokojence, adaptacija stanovanj idr. V referatu je poudarila nujnost, da se dograde domske kapacitete, ki so že zdaj občutno premajhne. Nemajhno pozornost pa moramo posvetiti tudi aktivizaciji starega človeka, kot so npr. klubi upo- kojencev, kjer bi starostniki lahko razvijali najrazličnejše oblike dejavnosti. Ti klubi pa naj bi svoje delo razvijali tudi prek delovnih organizacij, sindi- katov, družbenih centrov krajevnih skupnosti itd. Dalje je važno sodelovanje RK pri pomoči starejšim osebam. Ta pomoč je sicer prostovoljna, vendar jo je mogoče razviti prav povsod. Hitreje bi se morala razvijati tudi servisna služba — hišna pomoč, katere vloga je pri reševanju problemov velika, saj pride do veljave zlasti tam, kjer starostnik živi. Pri teh oblikah dela je nujno združevanje vseh, ki jim je skrb za človeka osnovna naloga.

Domsko varstvo je pomembna oblika pomoči starejšim osebam. Po med- narodnih normah potrebuje domsko varstvo 5% ljudi, starih nad 65 let. V Sloveniji pa je v domovih le 2,4% tistih, ki so stari nad 65 let in so te oskrbe potrebni. Nadalje je važno tudi znanstveno raziskovalno delo, ki bi moralo biti osnova za načrtovanje tovrstne dejavnosti.

Z mislijo, da moramo starejši generaciji v naši družbi zagotoviti dostojno življenje, je tov. Nada Majcen končala svoje poročilo.

Sledili so koreferati, ki so obravnavali naslednje probleme:

— **»Nekatere oblike družbene dejavnosti za starostnike«.** V tem poro- čilu je tov. Karmen Langus, socialna delavka iz Maribora, navedla vse one službe, ki so dolžne skrbeti za starostnika, to so: občinske socialne službe, krajevne skupnosti, delovne organizacije, zdravstvena služba — gerontološki dispanzer, sindikati, društva upokojencev, družbene organizacije itd. Vse na- vedene službe v Mariboru že rešujejo probleme starostnikov.

— **»Vloga in način dela domov za starejše ljudi«.** Upravnica doma upokojencev v Ljubljani tov. Meta Bele, je tu poudarila, da morajo biti v domu razmere takšne, da so starostniki v svojem življenju čim manj odvisni. Ti želijo tudi natančno spoznati svoj status v domovih. Poleg skrbi za svoje varovance pa naj se dom za starostnike posveti tudi tistim, ki živijo doma. Tem naj bi bil v pomoč pri nekaterih prepotrebni opraviilih, kot so: pomoč pri pripravljanju in donašanju hrane in morebitne diete, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene, pomoč pri gospodinjskih delih, občasna družba idr. Za vse te oblike pomoči zunaj ustanove je Dom upokojencev Tabor v Ljubljani že začel s poskusnim delom.

— **»Zavodska oskrba starostnikov«.** V tem referatu je tov. Janko Perat, ravnatelj Doma počitka v Ljubljani, seznanil navzoče s stanjem in kapacitetami teh domov v Sloveniji.

— **»Zdravstveno varstvo v domovih za stare«.** Tov. Marija Cigale, dipl. sociolog iz Maribora, je nakazala najtežji problem — zdravstveno varstvo v domovih za stare. Zasedba zdravstvenega kadra v domovih je daleč pod minimalnimi normativi. Domovi potrebujejo še 25 medicinskih sester z višjo strokovno izobrazbo. Socialno zavarovanih oseb v domovih je okoli 99%, kljub temu pa še ni urejeno plačevanje zdravnikov specialistov, delovnih terapevtov, fizioterapevtov idr.

— **»O skrbi za stare v organizacijah Rdečega križa«** je poročala tov. Mirjana Belič, strokovna sodelavka pri RO RKS. Obravnavala je sosedsko pomoč, ki jo je možno razvijati povsod v mestu in na vasi, se pravi povsod tam, kjer živijo člani RK. V to delo naj bi se uvajali tudi mladi člani RK. Ta oblika pomoči starostnikom je primerna zlasti še zato, ker jo je mogoče dati takoj in na njegovem domu.

Popoldne se je delo nadaljevalo v komisijah:

— za organizacijsko-ekonomsko vprašanje domov in vprašanje zdravstvenega varstva v domovih;

— za vprašanje življenja v domovih in varstvo ostarelih oseb zunaj domov.

Tem poročilom so sledile razprave in sklepi komisij.

Kot delegatka Zveze DMS Slovenije sem v razpravi sodelovala z mislijo: naš starostnik v mestu in na vasi, priprava starostnika za odhod v dom in patronažna služba.

Naslednji dan je bil ustanovni občni zbor gerontološkega združenja SR Slovenije. Uvodni referat je imela sekretarka republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo tov. Majda Gaspari.

Nato so sledili še referati:

»Medicinska gerontologija (doc. dr. Bojan Accetto)

»Socialna gerontologija (Janko Perat)

»Eksperimentalna gerontologija (doc. dr. Rudi Pavlin).

Pripravljani odbor za ustanovitev gerontološkega združenja Slovenije je navzočim predložil osnutek dogovora o ustanovitvi in nalogah gerontološkega združenja SR Slovenije, ki ima naslednje naloge:

1. povezuje društva, delovne in druge organizacije ter posameznike, ki kakorkoli delajo na področju gerontologije;
2. posreduje izkušnje za celotno področje SRS;
3. zbira in preučuje pojave staranja in starosti;

4. konzultira posameznike, organizacije in društva v zvezi z vprašanji gerontologije;

5. skrbi za ustanavljanje sekcij v občinah;

6. popularizira skrb za stare ljudi z organizacijo raznih kongresov, simpozijev, posvetovanj itd. iz svojega delovnega področja;

7. prireja predavanja s svojega področja.

Gerontološko združenje bo imelo naslednje sekcije:

— socialno in gerontološko,

— medicinsko in

— eksperimentalno sekcijo.

Tudi Zveza društev medicinskih sester Slovenije je postala član gerontološkega združenja SRS, saj si je naše strokovno društvo že v svojem delovnem programu zastavilo nalogo, da se aktivno vključi pri reševanju socialno-zdravstvenih problemov starostnika pri nas. Iz vsega navedenega pa vidimo, da je za reševanje problematike starejšega prebivalstva še mnogo nalog in dela. Tudi medicinske sestre smo poklicane, da pomagamo tu po svoji etični, strokovni in človeški plati.

Višja med. sestra Sonja Čuček

elavci in
remo za
risače v
ne za te
kopalne

zato jih

stirne iz-

Beleške ob knjigah

Dr. Bojan Pirc — dr. Davorin Milat:
»OSNOVE ISTRAŽIVANJA U ZDRAVSTVU«. Izdal »Informator« — novinsko-izdavački, štamparski i birotehnički zavod, Zagreb 1970. Cena 100 din.

V zdravstvu postaja raziskovanje z različnimi metodami, še posebno pa s statistično metodo vse bolj potrebno in se vse češče uporablja v vseh panogah medicine. Dr. Bojan Pirc, redni profesor medicinske fakultete v Zagrebu in predstojnik Zavoda za epidemiologijo in statistiko »Škole narodnog zdravlja Andrija Štampar« in dr. Davorin Milat, šef službe za zdravstveno statistiko in sociobiološke raziskave Zavoda za zaščito zdravlja grada Zagreb sta nam po dolgoletnih izkušnjah kot priznana delavca na tem področju in strokovna učitelja pripravila učbenik v srbohrvatskem jeziku.

Učbenik sistematično prikazuje vse elemente raziskovanja v zdravstvu.

Gradivo je razdeljeno v štiri dele. V uvodnem delu prikazujeta avtorja splošne metode raziskovalnega dela in metode kvantitativnega raziskovanja množičnih pojavov.

V drugem delu obravnavata splošno statistično metodiko od zbiranja, grupiranja, šifriranja, tabeliranja do resumeja in opisa.

V tretjem poglavju razlagata statistiko prebivalstva, vitalno statistiko in statistiko migracije-demometrijo.

Končno pa prideta na poglavje o zdravstveni statistiki, kjer prikažeta izvore stalnih podatkov v zdravstveni službi, terenske ankete, raziskovanje zdravstvenega stanja, klinično-medicinske raziskave in organizacijo službe za zdravstveno statistiko.

Knjiga vsebuje številne tabele, grafike in diagrame. Učbenik bo dragocen pripomoček vsem, ki žele poglobiti znanje iz statistike, saj nam je le-to čedalje bolj potrebno za uspešno delo.

M. Š. M.

Dr. Maria Egg: **MOJ OTROK JE DRUGAČEN**. Kazipot staršem, vzgojiteljem in prijateljem duševno prizadetih otrok. Prevedli dr. Irena Arko in Franja Flerin. Založilo Društvo za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam SR Slovenije, Ljubljana 1965 str. 120.

Pisateljica omenja v začetku, da misli govoriti o tistih otrocih, pri katerih je vzgoja posebno težavna, saj gre za duševno prizadete otroke.

V vrsti kratkih poglavij razgrne pred starši vso problematiko, ki nastane pri vzgoji in učenju duševno nerazvitega otroka. Ne olepšuje jim njegovega resničnega stanja, pač pa jim z globoko zavzetostjo in razumevanjem ter s konkretnimi primeri vliva vedno novega poguma in daje napotke, kako voditi in učiti takega otroka.

Dejstvo, da ima duševno nerazvit otrok v družbeni skupnosti izjemen položaj, je treba še posebej poudariti, saj mora zanj prevzeti del skrbi tudi družba, v kateri živi.

Knjiga »Moj otrok je drugačen« je resničen pripomoček vsem staršem kakor tudi zdravstvenim in pedagoškim delavcem, ki imajo skrb za duševno bolj ali manj prizadete otroke.

N. J.

Zavod SRS za zdravstveno varstvo v Ljubljani, Trubarjeva 2, je v zadnjem času pripravil tri posebne publikacije, in sicer:

1. Strokovna navodila za ukrepanje pri izbranih nalezljivih boleznih, ki jih je pripravila enota za epidemiologijo.

2. Splav in njegovo preprečevanje v SRS.

3. Analiza vzrokov smrti otrok od 0—6 let v letu 1968.

Zadnji dve publikaciji pa je pripravila enota za zdravstveno varstvo žena in otrok v sodelovanju z enoto za zdravstveno statistiko.

Vse tri publikacije so prirejene tako, da se lahko uporabijo pri opravljanju nalog iz zadevnega področja.

M. Š. M.

ANTIBIOTIKI V ŽIVILIH ŽIVALSKEGA IZVORA

Antibiotike dodajajo dandanes krmi-
lom za pitanje živali, namenjenih za-
kolu. Količine naj bi bile praviloma
manjše, kot jih uporabljajo za zdrav-
ljenje bolnih živali, in znašajo od 10
do 20 mg na kg krmila. Dodatek anti-
biotikov ugodno vpliva na vzrejo mla-
dih živali, največ jih uporabljajo pri
teletih, prašičih in piščancih. Teža ži-
vali narašča hitreje, antibiotiki pa pre-
prečijo tudi marsikatero okužbo in s
tem zmanjšujejo obolenost in umrlji-
vost živali. Prebavne motnje, ki so sicer
zelo pogostne, so po antibiotikih redke
in lažjih oblik. Način delovanja na po-
speševanje rasti ni popolnoma pojas-
njen. Vsekakor pa delujejo antibiotiki,
čeprav so prisotni v majhnih množinah,
na različne mehanizme prebavne mi-
krobne flore.

Praviloma ne dajejo antibiotikov za
pospeševanje rasti odraslim živalim.
Tudi jih ne bi smeli dajati kravam mle-
karicam in kokošim nesnicam, ker anti-
biotiki prehajajo v mleko in v jajca.
Te živali pogosteje prejemajo večje ko-
ličine antibiotikov zaradi zdravljenja,
krave npr. zaradi vnetja vimena.

Živila živalskega izvora, ki pridejo
do potrošnika, vsebujejo neredko večje
ali manjše množine antibiotikov. Pre-
vladuje naziranje, da so te množine
zelo majhne, da se hitro izločijo in da
se ne kopičijo v mišicah. Poleg tega se
s kuhanjem navadno uniči večina anti-
biotikov. Toda kljub temu so ugotovili,
da je v 5,5% mleka, ki prihaja od pro-
izvajalcev v centralne mlekarne v Fran-
ciji, prisoten antibiotik. Naj bodo mno-
žine antibiotikov v človekovi prehrani
večje ali manjše, samo na sebi ni po-
membno. Vsekakor pa imajo za človeka
zelo usodne posledice.

Nekateri ljudje se z antibiotiki v ži-
vilih nevede senzibilizirajo. Dogodi se
pa, da morajo ti ljudje sprejemati anti-
biotike zaradi svoje bolezni. Takrat lah-

ko nastopijo zelo nevarne komplikacije.
V vseh deželah — tudi pri nas — smo že
opazovali po eni sami injekciji penicilina
alergične pojave, kot dermatoze, diareje,
bolezensko sliko, podobno serumski bo-
lezni, in tudi najhujšo komplikacijo —
smrtno potekajoči anafilaktični šok.

To pa niso edine posledice, ki jih
ima uživanje antibiotikov v prehrani.
Že najmanjše količine antibiotikov v
človeškem organizmu vplivajo na od-
pornost najpogostnejših bakterijskih
povzročiteljev bolezni. Ti postanejo ne-
občutljivi za te antibiotike. Z drugimi
besedami bi lahko rekli, da antibioti-
kov, ki jih prejema človek z živilih, ne
moremo več uspešno uporabljati za
zdravljenje bolezni pri človeku, ker so
postali neučinkoviti. Zato zdravniki
upravičeno zahtevajo, da **pri živalih ne
bi smeli uporabljati istih antibiotikov
kot pri ljudeh.**

Antibiotike bi smeli izdajati le na
zdravnikov ali veterinarjev recept. To
je v velikem nasprotju z današnjo
prakso tovarniške prodaje antibiotikov
živinorejcem.

Z visokimi kaznimi bi bilo treba
prepovedati prodajo mesa vseh živali,
ki so jih pred zakolom zdravili z anti-
biotiki. Obenem bi morale inšpekcijske
službe poostriiti kontrolo najpomembnej-
ših živil pred prodajo potrošnikom gle-
de na prisotnost antibiotikov.

Antibiotiki so izpolnili veliko prič-
kovanje človeštva v zatiranju mnogih
nalezljivih bolezni. Saj so mnoge prav
spricho antibiotikov skoraj izginile, dru-
ge pa so postale ozdravljive, kar pred
antibiotiki niso bile. S te strani so anti-
biotiki človeštvu v neizmerno korist, saj
so rešili neštete milijone človeških živ-
ljenj. Toda, glej, tudi ta veliki dosežek
znanosti je moral človek nespreno obr-
niti proti samemu sebi, v svojo škodo.

Zlata Stropnik

ALI SE PRAVICAM OTROK RESNIČNO POSVEČA POSEBNA POZORNOST?

Pravice in blaginja otrok širom po svetu so poglavitna skrb ene najbolj znanih agencij Organizacije združenih narodov — Unicefa, tj. mednarodnega fonda Združenih narodov za pomoč otrokom. UNICEF daje otrokom pomoč, ko jih oskrbuje z zdravili, ko nabavlja zanje zdravstveno opremo, motorna vozila za javne zdravstvene delavce in delavce razvojnega programa, učne zbirke za poskusne šole, orodje za poklicno usposabljanje, opremo za sanitarne naprave ter hkrati podeljuje štipendije za šolanje učiteljev. Kakor je človek oče otroka, tako so Združeni narodi spočetniki najstarejše povejne agencije UNICEF, ki je bila ustanovljena za neposredno pomoč v največji sili in še vedno deluje za blaginjo človeštva.

Generalna skupščina je leta 1959 soglasno sprejela **deklaracijo o pravicah otrok**, s katero so svetovno javnost opozorili na naloge mednarodne organizacije za blaginjo otrok. Deklaracija uveljavlja načelo, da pritiče otroku najboljše, kar človeštvo premore. Deklaracija opozarja starše, posameznike, prostovoljne organizacije, krajevne oblasti in vlade, naj priznavajo in spoštujejo pravice in svoboščine otrok in se bore za njih uresničenje. Vsi otroci imajo pravico do posebnega varstva; z vsemi sredstvi jim je treba omogočiti, da se

bodo razvijali v normalnih in zdravih življenjskih okoliščinah, v svobodi in dostojanstvu — to je osnovna misel deklaracije Združenih narodov.

ANTIBIOTIK CEFALOTIN PREPREČUJE STRJEVANJE KRVİ

Kirurgi so preizkušali, ali je mogoče uporabljati antibiotik cefalotin na ranah za profilaktično sredstvo pred bakterijskimi okužbami. Pri tem so se na ranah pokazale motnje v strjevanju krvi pomembne za celjenje rane.

Pri raziskovanju tega pojava so ugotovili, da 22,5 mg cefalotina ali več v ml krvi popolnoma ustavi proces strjevanja. Koncentracija 11 mg na ml krvi zmerno podaljšuje čas strjevanja krvi. Poskusi so pokazali, da se število trombocitov, retrakcija strdka in trombocitni faktor 3, ki sodelujejo v nastajanju tromboplastina, ne spremenijo. Pač pa se spremenita protrombinski čas in tromboplastinski test. Po teh podatkih cefalotin ne deluje na trombocite, ampak zavira predvsem delovanje faktorja v plazmi, in to zaradi kemičnega spajanja. Po nastanku strdka serum ne deluje več antibiotično.

Cefalotin v raztopini in v prašku deluje enako. Podobno delujejo tudi cefalotinu sorodni antibiotiki, npr. cefaloridin. Na to moramo misliti pri zdravljenju bolnikov s krvavitvami.

Z. S.

SPOŠTOVANIM NAROČNIKOM!

To pot prilagamo številki naše strokovne revije **položnico** s prošnjo, da naročniki čimprej nakažejo naročnino za tekoče leto.

Naročnike, ki so morda v zaostanku z naročnino za preteklo leto, ali pa tiste, ki se še niso odzvali zadevnemu opozorilu za prejšnja leta, ponovno lepo prosimo, da poravnajo svoje obveznosti do strokovnega glasila in zaostalo naročnino čimprej nakažejo.

Tudi uprava Zdravstvenega obzornika ima svoje finančne obveznosti, ki jih mora v redu in pravočasno izpolnjevati, da lahko revija v redu izhaja, zato vas prosimo za razumevanje.

U p r a v a »Zdravstvenega obzornika«